www.fermude.com

زەم كردنی شوێن كەوتنی حەزو ئارەزوو

نوسینی زانای پایەبەرز

الشیخ عبدالله الجبرین

وەرگێڕانی

احمد محمد قرنی

چاپی یەكەم

١٤٣١كۆچی ـ٢٠١٠ زاینی

پێناسەی کتێب

ناوی پەرتووک : زەم کردنی شوێن کەوتنی حەزو ئارەزوو.

ناوی نوسەر: الشيخ عبدالله الجبرين.

ناوی وەرگێڕ: احمد محمد قرني.

پێداچونەوەی: أبو مسلم أرياني.

نۆرە و ساڵی چاپ: یەکەم - (١٤٣١ ك / ٢٠١٠ز) .

چاپخانە : سیڤا / سلێمانی .

تیراژ: (١٠٠٠).

بنکەی بڵاوکردنەوە:

کتێبخانەی هیوا / بنەسلاوە (٠٧٥٠٧٥٩٠٠١١).

کتێبخانەی پێشین/ هەولێر (٠٧٥٠٤٧٩٤٢٤٢).

✍مافی چاپکردن و لەبەرگرتنەوەی پارێزراوە .

پێشەكی وەرگێر

بەناوی خوای بەرز و بێ وێنە، درودو سڵاو بۆ سەر گیانی پاكی موحەممەدو یارانی و شوێن كەوتوانی تا ڕۆژی دوایی .

گومان لەوەدا نیە كە خوای باڵا دەست ڕێ و شوێنی بۆ هەموو بونەوەرێك داناوە، زیندوو نازیندوو، بەدی هێناون و بەڕێوەیان دەبات و ئاگای لێ یانە و ڕۆزیان دابین دەكا و بۆ كەمتر لەساتە وەختێكێش لێ یان غافل نابێ ، تۆ بڵێی یاسای بەڕێوەچوونی بۆ دانەنابن و كارێك نەكا دروست كراوەكانی بەرهەڵدانەبن و وێل و سەرگەردان نەبن لەو دونیایەدا هەركەس بەكەیفی خۆی یاساو پرۆگرام و سیستەمی ژیان دابنێ، دیارە ئەوەش لە خوایەكی كاربەجێ ناوەشێتەوە واز لە دروست كراوەكانی بهێنێ، بۆیە ناوە پێغەمبەرانی بۆ ناردوون و پەیامی ئاسمانی بۆ ڕێكخستنی ژیانیان بۆ ڕەوانە كردوون تا لاڕێ نەبن و

کەس خۆ نەکاتە خودای کەس، جا هەرکاتێك لەسەر ئەو پەیامە ئاسمانی یە بڕۆین و پیادەی بکەین بێ گرفت دەبین لەهەموو بووارەکان، بەڵام هەرکە پشت مان تێکرد یەکەم شتێ تووشی بین و خۆی بەسەرماندا بسەپێنێ هەواو ئارەزووی خۆمانە و ئەویش لاڕێ مان دەکاو تووشی دەیەها دەرد سەریمان دەکا. گێڕانەوەی لاڕێ بووان بۆ ڕاستە شەقامی خوای گەورە کە پەیامی دووایین پێغەمبەرە (محمد) دروودی خوای لێ بێ .

پێشكی بەڕێز شێخی زانا

عبدالله ی كوڕی عبدالرحمن ی جەبرین

سووپاس و ستایشی خوا دەكەم و داوای لیٚ خۆشبوونی لیٚ دەكـەم، شـایەدی دەدەم كـە بێجگـە لـە خـوا كـەس شایەنی پەرستنی بەهەق نیە شایەدی دەدەم كە (محمد) نیردراوی خوایە، دروودی خوا برژیٚ بەسەر خۆی و كەس و كارو یارانی.

لە پاشان:

ئەمـە وانەیەكـە لەهەنـدێك مزگەوتـەكان پیـشكەشم كردووە هەندێك لە ئامادەبووان تۆماریان كردووە و دوایـی یەكێك لە براكـان نووسـیەوە و نیـازی چاپكردنی هـەبوو، منـیش هـیچ ناڕەزایـەكم نـەبوو لەسـەر ئـەوە، هەرچـەند دەربڕینەكانی زۆر بەهێز نین، چـوونكە قـسەی خێـراو بـیٚ ئامادەكردن كەم و كـورتی لیٚ پەیـدا دەبـیٚ لـە دەربـڕین و بـەهێزی داڕشـتن و شـێوازدا، لەگـەڵ نـەگووتنی ئـەو

بابەتانـــەی كـــە پەیوەنـــدیان بـــەو وانەیـــەوە هەیـــە و نەهێنانەوەی بەڵگەو هۆیەكانیش، بـەڵام لەگـەڵ ئەوەشـدا ئـــەو شـــتانەم باســـكردووە كەبـــەزەین و میـــشكم داهـــات لەبارەی شوێن كەوتنی حەزو ئارەزوەوە ئەو شـتانەی كـە شوێن كەوتنی حەزو ئارەزوو تـێ ی دەكەون .

هەندێكێش لەئەنجامەكانی شوێن كـەوتنی ئـارەزووم بـاس كـردووەو چۆن ئەوانـە بـوون بـەئامێرێك بـۆ ئەنجامـدانی قەدەغەكراوەكان و دواكەوتن لە ئەركـەكان (**واجبـات**) و هاوشێوەی ئەوانە .

داوا لەخوا دەكەین كە سوود بـەخش بـێ و لاڕێ بووەكـان بگێڕێتـــەوە بـــۆ ڕێكـــی. درووديـــش بـــڕژێ بەســـەر گيـــانی (محمد) و یارانی دا .

نوسین و گوتنی

عبدالله ی كوری عبدالرحمن ال جبرین

پێشەكی

سوپاس و ستایش بۆ پەروەردگاری جیهانیان، دروودو سڵاو بڕژێ بەسەر بەڕێزترینی پیغەمبەران (محمد) بەسەر كەس و كارو یارانی دا.

لەپاشان:

بەڕاستی ئێمە دڵخۆش و چاو ڕوون دەبین كاتێ گەنجەكانی گەلی مووسڵمانان دەبینین یەكتریان خۆش دەوێ و هاوكارن لەسەر خێر و ڕووەو ئەو كارانەن كە سوودمەندە بۆیان و بیردەكەنەوە لە ماڵێك كە ڕزگاریان بكا و سەلامەت بن تیایدا .

گومانی تێدا نی یە كە ئەمەئەركی گەلی مووسڵمانە ئەویش گرنگی دان بەرزگاربوونی نەتەوەی ئیسلام بەگشتی تێدایە،تا بیناسن و هۆگری بن و كاری پێ بكەن و ڕێنیشان دەربن بۆی، هەروەها گرنگی بدەن بەوشتە خەتەرناكانەی دێتە سەریان و زیانی هەیە بۆ ئوومەتی

ئیسلام تا بیناسن و خۆی لیٚ بپارێزن و لیٚی دووركەونەوە و خەڵكیشی لیٚ دووركەنەوە و ئاگاداریان بكەنەوە.

ناسینی ئەو خراپانەی بەهۆی شوێن كەوتنی حەز و ئارەزوو ڕوو دەدەن و فێربوونیان فەرزێكە لەسەر نەتەوەی ئیسلام، ئەنجامدانی قەدەغەكراوەكان و پێشخستنیان بەسەر **ئەركەكاندا (واجبات)** لەشوێن هەواو ئارەزووەوە سەرچاوەی گرتووە كە پێویستە لەسەرمان ئاگادار بین و لیٚی دووركەوینەوە .

لەخودا دەپاڕێینەوە كە لەخراپەی نەفسی خۆمان بمان پارێزیٚ و لە دنەدانی شەیتان و لە حەزە لاڕیٚ كان و ڕاستە شەقامی حەقمان پیٚ نیشاندا و دەست گرتن پیٚ یەوە بەقسمەتمان بكا.

گرنگی لابردنی پەردە لەسەر شەڕو ئاگاداركردنەوە لێ ی

گومانی تێدا نی یە كە ئەركی سەرشانی هەموو تاكێكە شەڕ بناسێ، تا لێی دووركەوێتەوە وەك لە فەرموودەی بەناوبانگی حوزەیفەوە هاتووە دەڵێ (خەڵكی لەبارەی خێرەوە پرسیاریان لە پێغەمبەر ﷺ دەكرد و منیش لەبارەی شەڕەوە پرسیارم لێ دەكرد نەوەك تووشی بم و تێ ی بكەوم، جا پێم گووت: ئەی پێغەمبەری خوا ئێمە لە جاهیلیەت و شەڕدا بووین خوای گەورە ئەو خێرەی بۆناردین ئایا دوای ئەو خێرە شەڕ هەیە ؟ فەرمووی: بەڵێ بەڵام خلتەی تێدایە.

پێم گووت: خلتەكەی چی یە؟ فەرمووی: نەتەوەیەك بە ڕێگایەكی جگە لەڕێگای مندا دەڕۆن و بە سوونەتێك جگە لە سوونەتی من كار دەكەن و شتی باش دەكەن و شتی خراپیش دەكەن .)

پێم گووت ئەی دوای ئەو خێرە شەڕ هەیە ؟ فەرمووی: بەڵێ: بانگخوازانێك لەسەر دەرگاكانی جەهەننەم بانگی خەڵك دەكەن ئەوەی بەدەنگیانەوە بچێ فڕێی دەدەنە ناویەوە، پیم گووت سیفەتیان چیە؟ فەرمووی: نەتەوەیەكن لەخۆمانن و بەزمانی خۆمان قسەدەكەن .... تا دووایی فەرموودەكە) مسلم گێراوێتیەوە جگە لەویش گێراویانەتەوە.

جا لەم فەرموودەیەدا دەردەكەوێ كەوا خراپەو شەڕ هەبووە لە پێش پێغەمبەرایەتی و دوای ئەویش، ئەو كەسەی دەیزانی ئەوە خۆی لێ دووردەگرێو لێ دەسڵەمێتەوە، ئەوكەسەش نایزانێو نایناسیو ڕەنگە بە چاكی دابنێ و تووشی بێ و بكەوێتە ناویەوە، ڕێگەش بۆناسینی، گەڕان بەدوای خراپی و سەرپێچی و قەدەغەكراوەكانی ئەو شەڕانە و گەڕان بەدوای ئەو بەڵگانە كە ئەوانەی بەشەڕ داناوە و گەڕان بە دوای ئەو هۆو دەرەنجامە خراپانەی لەو شەڕانەوە سەرچاوە دەگرن تا بوونەتە شەڕ بەتەواوی.

شوێن كەوتنی حەزو ئارەزوو بەرەو قەدەغەكراوەكانت دەبا

مەبەست لەحەز و ئارەزوو: ئەوەیە ویستی مرۆڤ بیركردنەوەی لەگەڵ نەبێ. چونكە كاتێك مرۆڤ بیری لەئەنجامەكان نەكردەوە دوای حەز و ئارەزووی كەوت ئەو حەزە بەرەو سەرەنجامی خراپیو زیان بەخشیت دەبات. لەو بارەیەوە شاعیر دەڵێ:

ئەگەر تۆ بەگوێی حەزی خۆت كرد

ئەوە بەرەو هەموو شتێكت دەبا كە خەلكی قسەت لەسەر بكەن.

لەبەرئەوەی حەزو ئارەزوو لە ڕیزی ئەوشتانە دانراوە كە مرۆڤ بەرەو لەناوچوون دەبا و بەسەری دا زاڵ دەبێ هەندێك لە چوار شت كۆیان كردۆتەوە لەم بەیتە شعرە :

شەیتان و دونیا و نەفسی خۆم و حەزەكەم

چۆن لەدەستیان دەربازدەبم هەموویان دووژمنن

جا دووژمنەکان دەکەونە سەر مرۆڤ تا لەبەینی دەبەن ئەگەر شارەزای ناسینی نەبێ بە دووژمنداریەکەیان .

ئەو شاعیرەی کە دووژمنەکانی کردۆتە چوار بەشە بە شەیتان دەستی پێکردووە گومانیش لە دووژمنایەتی (ابلیس)نی یە چونکە بەڕاستی ئەو حەزو ئارەزوو شوێن کەوتنی لە بەر چاوی مرۆ ئاسان دەکا و دەیڕازێنێتەوە .

ئەو شەڕەی کە حەزو ئارەزوو کەمەندکێشت دەکا بۆی پاڵنەرێکی سەرەکی شەیتانە و ئەو بوارە بۆ مرۆڤ دەرەخسێنی و هەڵی دەنێ حەزی بەلای ئەوشتانەدا دەبا کە نەفس حەزی لێ یە و بەرەو ڕووی دەڕوا.

هەر لەکۆنەوە دژایەتی کردنی شەیتان ناسراوە و خوای گەورە ئێمەی لێ ئاگادار کردۆتەوە پێی ڕاگەیاندین کە سەرسەخترین دووژمنە .

خوای گەورە دەفەرموویت: ﴿... أَفَتَتَّخِذُونَهُۥ وَذُرِّيَّتَهُۥٓ أَوۡلِيَآءَ مِن دُونِي وَهُمۡ لَكُمۡ عَدُوُّۢۚ بِئۡسَ لِلظَّٰلِمِينَ بَدَلٗا ﴾ الكهف: ٥٠ .

واتە: پێی ڕاگەیاندوین كە دوژمنێكتان هەیە لە هەموان زیاتر لاتان دەدا لە خێر، هەروا دنیاش دووژمنی مرۆڤە (چونكە هەوێی قیامەتەو كەیفیان بەیەك نایە).

قیامەت هیوا و ئاوات و خەڵكی خۆی هەیە و دونیاش خەڵكی خۆی هەیە كە حەزیان لێ یەو هۆگری بوونە. ئەگەر مرۆڤ گوێڕایەڵی حەزی خۆی كرد بەرەو دونیا ئەوا خەریك دەبی لای دەدا لەحەز بەرەو قیامەت و خۆ ئامادەكردن بۆی . لەبەر ئەوە دنیاش سەرسەختترین دووژمنی مرۆڤە وەك شاعیر باسی كردووە .

هەروەها نەفس، ڕەنگە مرۆڤ سەری سووڕدەمێنی و دەڵێ چۆن نەفسی خۆم دووژمنمە ؟

وەڵــام: مەبەســت لەنــەفس ئــەو نەفــسەی کــە فــەرمانی خراپەت پێ دەکات مەگەر خوا ڕەحمی پێ کردبێ.

مانای ئەوەیە کـاتی مـرۆڤ گوێڕایـەڵی نەفـسی کـرد بـەرەو خراپــەی دەبـا و فــەرمانی پــێ دەکـاو لــە خێـر بـە دووری دەخاتەوە و تەمبەڵی دەکات بەرامبەری، نەفسیش بە یەك لەو دووژمنانە دەژمێردرێت کە مرۆڤ بەرەو لەبـەین چـوون دەبا، یا نزیکی دەکاتەوە لە لەبەین چوون .

کەوابوو ئەوەی هەڵت دەنێ بەرەو هەواو ئارەزوو شــەیتان و دونیا و نەفسە .

حەز و ئارەزوو ئەو حەزەیە کە شـوێنی کـەوتی بـەرەو لـە ناو چونت دەبا یا نزیکت دەکاتەوە لێ ی.

نیشانەی ئەو کەسەی شوێن حەز و ئارەزوو دەکەوێ

خوای گەورە زەمی ئەوكەسانە دەكا كە شـوێن حـەز و ئارەزوویان دەكەون لـە قورئـان بـەوەی دەفـەرمووێت:﴿ وَكَأَيِّن مِّن قَرْيَةٍ هِىَ أَشَدُّ قُوَّةً مِّن قَرْيَتِكَ ٱلَّتِىٓ أَخْرَجَتْكَ أَهْلَكْنَٰهُمْ فَلَا نَاصِرَ لَهُمْ ﴿١٣﴾ أَفَمَن كَانَ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّهِۦ كَمَن زُيِّنَ لَهُۥ سُوٓءُ عَمَلِهِۦ وَٱتَّبَعُوٓا۟ أَهْوَآءَهُم ﴿١٤﴾ ﴾ محمد: ١٣ – ١٤.

واتە: فرِو بازێرِی وا هەبوون لە خەڵكی بازێرِەكـەی تـۆ – ئەوەی تۆ یان لێ وەدەرنا – گەلێك بەهێز و گەورەتر بوون قرِمان كردوون كەسیش بە هانـاین نـەهات ئـاخۆ كەسـیش لەپەروەنــدەی خۆیــەوە بەڵگــەی ڕوونــی بۆهــاتبێ وەك كەسێكە كردەوەكەی خۆی بۆ خەملاوە شـوێن ئـارەزووی خۆیان كەوتوون ؟ جـا ئـەو بـازێرِەی كـە پێغەمبـەریان لێ وەدەرنا شاری مەككە بوو .

خوای گەورە پێمان ڕادەگەیەنی كە شار و باژێڕ هەبوون لەبەینی بردوون دوای ئەوەی پێغەمبەرانیان بەدرۆ خستۆتەوە و هۆیەكەش باس دەكات كە كردەوەكە لەبەرچاویان جوانكراوە و دوای حەزو ئارەزوو كەوتوون .

كردەوە خراپەكانیشیان بریتین لە : كوفر ، درۆ و بەدرۆخستنەوەی پێغەمبەران و ڕەت كردنەوەی ئەوشتانەی كە بۆیان هێنابوون هەموو ئەوانەش شوێن كەوتنی حەز و ئارەزووە .

بۆ هەندێكیش كردەوە ناشیرنەكان جوان كراوە لەبەرچاویان تا شوێنی حەز و ئارەزوو كەوتن .

خوای گەورە زەمی ئەوانەی كردووە بە ئایەتی ﴿ أَفَمَن زُيِّنَ لَهُۥ سُوٓءُ عَمَلِهِۦ فَرَءَاهُ حَسَنًاۖ فَإِنَّ ٱللَّهَ يُضِلُّ مَن يَشَآءُ وَيَهۡدِي مَن يَشَآءُۖ فَلَا تَذۡهَبۡ نَفۡسُكَ عَلَيۡهِمۡ حَسَرَٰتٍۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَلِيمُۢ بِمَا يَصۡنَعُونَ ﴿٨﴾ ﴾ فاطر: ٨ .

واتـە: ئایـا كەسـێ خراپـەی بـۆ جـوان كـراوه بـۆ خـۆی پەسەندی كردووه وەكو كەسێكه وانەبێ ؟ خـوا حـەز بكـا هەر كەسێ گومڕا دەكات و حەزیش بكا شـارەزای بـەرەو خـۆی دەكـا . نـەكا لەبـەر خـەمی ئـەوان تێـدا بچێ خـوا دەزانی ئەوانه چ كارێك دەكەن .

ئەوانەی دوای حەزو ئارەزوویان دەكەون گومانی تێدا نیـه كه كاری خراپەیان بەچاكه داناوه و كـاری چاكەشـیان بـه خراپەداناوه و وازیان لێ هێناوه بەمەش لەبەین چوون .

هەردەبێ كردەوه ناشیرنەكانیان لەبەرچاو جـوان كرابـێ و بەچاكیان بینیوه و دوای حەز و ئارەزوویان كەوتوون .

خـوای گـەورەش خەبـەری داوه كـه یەكـسان نـین لەگـەڵ كەسانی تردا ، خوای باڵادەست دەفەرموویت:

﴿ وَمِنْهُم مَّن يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ حَتَّىٰٓ إِذَا خَرَجُوا۟ مِنْ عِندِكَ قَالُوا۟ لِلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْعِلْمَ مَاذَا قَالَ ءَانِفًا ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ طَبَعَ ٱللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَٱتَّبَعُوٓا۟ أَهْوَآءَهُمْ ﴿١٦﴾ ﴾ محمد: ١٦ .

واتە: هەندێكیان دێن گوێت لێ دەگـرن وەختـێ لـە لای تـۆ دەردەچـن لـە زانیاریـەكان دەپرسـن: ئێـستە چـی ووت ؟ خودا مۆری بەسەر دڵیانەوە ناوە شوێن ئارەزووی خۆیـان كەوتوون .

لەو ئایەتە خـوای گـەورە زەمـی شـوێن كـەوتوانی حـەز و ئارەزووی كردووە لەبەرئەوەی سوود لەو شتانە وەرناگرن كــە دەیبیــستن و ئامۆژگــاری كاریــان لێ ناكــا، لــە ڕێ نیشاندانیش تی ناگەن و وەری ناگرن .

خـوای باڵادەسـت باسـی كـردوون كـە گـوێ لـەو قورئانــە دەگـرن لــەحاڵێك ئــەو قورئانــە لەوپــەڕی ڕەوان بێــژی و مەیدان خوازی دایە. بەڵام مەبەستێك هەیە لەنێوان ئەوان‌و تێگەیشتنیان لەو قورئانـە وەك بڵێـی هـەر نایبیـستن، جـا كاتی دوای گوێگرتنیان لە قورئانەكە دەڵێن: ئـەرێ محمـد چی گوت و چی بەسەردا هاتە خوارەوە لە قورئاندا؟

چی کەوتە نێوانیان و نەیهێشت تێ بگەن لەگەڵ ئەوەشدا زمانێکی پاراو و ڕەوان لە قورئان دا هەیە و ئەوانیش عەرەب بوون !

تەنیا شتێك بووە هۆی ئەوە شوێن کەوتنی حەز و ئارەزووەکەیان بوو چونکە خوای گەورە مۆری لەسەر دڵیان داوە و تێگەیشتنیان تاریك بووە و سوود مەند نەبوون. جا ئەگەر ئەوانەت دی لە کۆڕی زیکر ڕادەکەن بڵێ ئەوانە شوێن حەز و ئارەزوویان کەوتوون.

ئەگەر ئەوانەشت بینی گوێ دەگرن وبەلاّم سوودمەند نابن بڵێ ئەوانەش دوای حەز و ئارەزوویان کەوتوون و بەڵکوو دڵیان مۆری لێ دراوە و تێگەیشتنیان پەردە پۆش بووە کە خوا پێ ی بەخشیون . بەو جۆرەش وەك ئەوانەیان لێ هاتووە کە خوای گەورە دەربارەی دوو ڕووان دەفەرموویت﴿ صُمٌّۢ بُكۡمٌ عُمۡيٞ فَهُمۡ لَا يَرۡجِعُونَ ﴾ البقرة: ١٨ کەڕن کوێرن لاڵن ناشتوانن بگەڕێنەوە .

دیاره كه گوێ یان هەیه بەڵام سوود له بیستراوەكان نابینن، چاویان هەیه بەڵام سوود له بینراو و خوێنراوه وەرناگرن عەقڵیان هەیه بەڵام تێ نافكرن و سوودی لێ وەرناگرن.

ئەوانه بەشی ئاگرن كه خودا بۆی ئامادەكردوون وەك لەو ئایەته باسی كردوون: ﴿وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ ٱلْجِنِّ وَٱلْإِنسِ ۖ لَهُمْ قُلُوبٌ لَّا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَّا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ ءَاذَانٌ لَّا يَسْمَعُونَ بِهَآ ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ كَٱلْأَنْعَٰمِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْغَٰفِلُونَ ﴿١٧٩﴾﴾ الأعراف: ١٧٩ .

واته: ئێمه گەلێك له جنۆكەو مرۆمان بۆ جەهەننەم وەدی هێناوه: دڵیان هەیه و پێی تێناگەن، چاویان هەیەو پێی نابینن، گوێ یان هەیەو پێی نابیستن ئەوانه وەكو ئاژەڵن، بگره لەوان گومڕاترن ، ئاگایان لەهیچ شت نی یه.

ئەمه وەسفی ئەوانەیه كه دوای حەز و ئارەزوو یان كەوتوون ، دەبیسن و تی ناگەن ، دەخوێننەوه و پەند

وەرناگرن ، بە عەقل لێ وورد دەبنەوەو بیری لێ ناکەنەوە، دڵ و چاو و گوێ یان سوودی پێنەگەیاندوون هەندێ لە دوواییینەکان وەسفی شوێن کەوتوانی حەز و ئارەزوو دەکەن بەوەی کەڕن ئەگەر گوێشیان لێ بێ ، لاڵن ئەگەر قسانیش بکەن کوێرن هەرچەندە سەیریش بکەن .... کوێرن لە ڕاست حەق و کەڕن لە بیرکردنەوەدا .

بەڵام چی کوێری کردوون ؟ حەزوو ئارەزوو.

چی کەڕی کردوون ؟ حەزوو ئارەزوو.

لەهەندێ ئاسەوەردا هاتووە: حەز و ئارەزوو خاوەنی کەڕ و کوێر دەکا، لەبەرئەوەی حەزو ئارەزوویان پیچەوانەی شەرعی خوا بووە .... گوێچکەیان کەڕ بووە چاویان کوێر بووە، وەك بلێی سوود لەو هەستەوەرەی خوا پێی بەخشیون وەرناگرن.

خوای گەورە وەسفی كافران دەكات دەفەرمووێت:

﴿ وَمَثَلُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ كَمَثَلِ ٱلَّذِى يَنْعِقُ بِمَا لَا يَسْمَعُ إِلَّا دُعَآءً وَنِدَآءً ۚ صُمٌّۢ بُكْمٌ عُمْىٌ فَهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٧١﴾ ﴾البقرة: ١٧١.

ئەقلی ئەو خوا نەناسانە وەك ئـەو ئاژەڵانەیـە كـە دەنـگ دەدرێ جگە لـە خـوڕین و چـڕینی هـیچ نابیـستن، كـەڕن، لاڵن، چاویان كوێرەو لە تلْپانی تەڕیش ناگەن .

شی كەرەوانی قورئان دەڵێن نمونەی بەو كافرانـە هێنـاوە كە ڕێگر هەیە لـە نێوانییـان و گەیـشتنیان بەهـەق و دوای حەز و ئارەزوو كەوتوون وەك ئەوی بـانگی ئاژەڵـان دەكا وەك مەڕ، و شتی تر، **(نعيق)** دەنگـی بـانگكردنی مـەڕە و مەڕەكانیش تێی ناگـەن ، بـەڵام تـەنیا گـوێی لەدەنگەكـە دەبێ و دوای دەكەوی، ئەوەش وەك لاڕێكان كاتێ بـانگی هەق دەكرێن وەری ناگرن هـەروا بـانگی ئیمـان دەكـرێن و كوفر دەكەن .

هەقییان بۆ ئاشکرا دەکرێ وەری ناگرن و بە ئامۆژگاریش ڕازی نین ڕێنمایش وەرناگرن و بیرهێنانەوەش کاریان تێ ناکا، نێوانی ئەوان و حەق هەموو حەز و ئارەزوویان بوو بەهۆی بەڕۆچوونی قەدەغەکراو و حەزە خراپەکانیان .

خوای باڵادەست حەزو ئارەزووی لە ڕیزی پەرستراوەکان ژماردووە دەفەرمووێت: ﴿أَفَرَءَيْتَ مَنِ ٱتَّخَذَ إِلَٰهَهُۥ هَوَىٰهُ وَأَضَلَّهُ ٱللَّهُ عَلَىٰ عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلَىٰ سَمْعِهِۦ وَقَلْبِهِۦ وَجَعَلَ عَلَىٰ بَصَرِهِۦ غِشَٰوَةً فَمَن يَهْدِيهِ مِنۢ بَعْدِ ٱللَّهِ ۚ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٢٣﴾﴾ الجاثية: ٢٣ .

واتە: ئاخۆ تۆ ئەوکەسەت دیوە کە ئارەزووی خۆی دەپەرست ؟ خودا کە ئاگای لێ هەبوو ڕێی لێ گۆڕی و گوێچکە و دڵیشی مۆرکرد و لێڵایی خستە سەر چاوی، سا کێ هەیە لەپاش خودا ڕێی نیشان دەی بۆچی بیرناکەنەوە ؟

یەکەم کردەوەی حەزو ئارەزوو کردنی بە خودایە، حەزو ئارەزووی لەهەرشتێك بێ ئەنجامی دەدا، نەفسی لە هەر

شتێك بێ بیری لێ ناکاتەوە خێرە یان شەڕە ؟ چاکە یا خراپە ؟ گوێڕایەڵی کردنی خوا بەسەرپێچی کردنیەتی، بەرەو پیری دەچێ و ئەنجامی دەدا جا چ گوناهەکە گەورە بێ یان گچکە .

وێنەی ئەوە کە لاڕێ بووە زاناشە بەو لادانە بەڵام خێر وەرناگری و ئامۆژگاری و ڕێنمونی و بیرهێنانەوە گوێ پێنادا بەڵکو کاتێ بیستی لێ ی دووردەکەوێتەوە و بەو ڕێ یانەش ناڕوا کە بەرەو خێری دەبەن .

لە ئایەتێکی دی خوای گەورە وەسفیان دەکاو دەفەرمووێت:﴿ وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ ءَايَٰتُنَا وَلَّىٰ مُسْتَكْبِرًا كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا كَأَنَّ فِىٓ أُذُنَيْهِ وَقْرًا ۖ فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴾لقمان: ٧.

واتە: هەرکا نیشانەکانمانی لە ڕوودا دەخوێنرێنەوە بە فیزەوە پشتی ئەکاتە ئەولاوە، وەکو کەسی هەردوو گوێی گران بووبن ، وەکو نەیبیستبێ وایە ساتۆ مژدەی ئازارێکی بەئێش بەو کەسە بدە .

چی هەڵی نا بۆ ئەو كارە ؟

كاتێ گوێی لە قورئانو ئامۆژگاری بوو ، ئەگەر بەلای خەڵكی مزگەوت و قوتابخانەی ئاینی دا تێ پەڕی ئارەزووی لێ ناگەڕێ لە لایان دابنیشێ بەڵكو پشت هەڵدەكاتو خەریكە گوێی داخا لەترسی ئەوەی شتێكی تێبچێ كە ببێتە هۆی ئەوەی حەزو ئارەزووەكەی لەبەین ببات ، ﴿ كَأَنَّ فِيٓ أُذُنَيۡهِ وَقۡرٗاۖ ﴾ واتە: قورسایی، گران، سوودی لێ نابینێ و ئەوشتانەی سوودمەندن نایان بیستێ.

ئەوە وەسفی ئەوانەی كە دوای حەزو ئارەزوویان دەكەون، لەوانەش هاوبەش پەیدا كەران كە حەزوو ئارەزوویان پشتی لێ كردن لە شوێن كەوتنی پەیامی پێغەمبەر ﷺ لەبەرئەوە دووركەوتنەوە پشتیان تێ كرد وەك خوای باڵادەست باسیان دەكا: ﴿ بَشِيرٗا وَنَذِيرٗا فَأَعۡرَضَ أَكۡثَرُهُمۡ فَهُمۡ لَا يَسۡمَعُونَ ٤ وَقَالُواْ قُلُوبُنَا فِيٓ أَكِنَّةٖ مِّمَّا تَدۡعُونَآ إِلَيۡهِ وَفِيٓ

﴿ءَاذَانِنَا وَقْرٌ وَمِنۢ بَيْنِنَا وَبَيْنِكَ حِجَابٌ فَٱعْمَلْ إِنَّنَا عَـٰمِلُونَ ۝٥﴾

فصلت: ٤ – ٥ .

گوتیان لەوە كەتۆ بۆ ئەو بانگمان دەكەی دڵمان پۆشـشی لەسەرەو گوێمان كەڕە و پەردەیەك هەیە لـەنێوان ئێمـەو تۆدا تۆ خەریكی كـاری خـۆت بـەو ئێمـەش كـاری خۆمـان دەكەین .

تەماشاكە چۆن وەسفی خۆیـان كـردووە، بـەدان هێنانێـك لەلایەن خۆیانەوە .

حەزو ئارەزوویان ڕێی لێ گرتن لەوەی پێغەمبەرﷺ بـانگی بۆ دەكردن وەك ئەوەی گـوێ یـان پـەردەی لەسـەر بـێ و خێری نەگاتـێ و بانگەوازی وەرنەگرێ: ﴿وَفِىٓ ءَاذَانِهِمْ وَقْرًا ۚ﴾ الأنعام: ٢٥ . دانیان ناوە بەوەی كە نابیستن و وەك بڵێ ی گوێ یان گرانە و لەنێوانماندا پـەردە هـەبووە سـوودمەند نابین .

ئەمــە وەك حــاڵی پــێ شــینەكان بــوو هــەروا حــاڵی دووایینەكانیشە .

ئەوانەی لە خێر و خێر دۆستان دووردەكەونــەوە ئەوانــەن كەدوای حەزوو ئارەزوویان كەوتون .

ئەوانــەش بــەرەو گومــان و ئــارەزوو لاردەبنــەوە، قــسەو كرداریان لەوەوە سەرچاوە دەگرێ.

خــوای باڵــا دەســت دەفــەرموێت: ﴿إِنَّ ٱلَّذِينَ لَا يُؤۡمِنُونَ بِٱلۡأٓخِرَةِ لَيُسَمُّونَ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةَ تَسۡمِيَةَ ٱلۡأُنثَىٰ ﴿٢٧﴾ وَمَا لَهُم بِهِۦ مِنۡ عِلۡمٍۖ إِن يَتَّبِعُونَ إِلَّا ٱلظَّنَّۖ وَإِنَّ ٱلظَّنَّ لَا يُغۡنِي مِنَ ٱلۡحَقِّ شَيۡـٔٗا ﴿٢٨﴾﴾ النجم: ٢٧ - ٢٨ .

ئەو كەسانەی بڕوا بە پاشەڕۆژ ناكەن فریـشتەكان بـەناوی كچان ناو دەبـەن كـە هیچیـشیان لێ نـازانن هـەر وەشـوێن گومان دەكەون گومانیش جێی ڕاست ناگرێ .

هەربەوشێوە لە ئایەتی بەردەست باسی كردوون: ﴿ أَلَكُمُ ٱلذَّكَرُ وَلَهُ ٱلۡأُنثَىٰ ٢١ تِلۡكَ إِذٗا قِسۡمَةٞ ضِيزَىٰٓ ٢٢ ﴾ النجم: ٢١ – ٢٢ .

ئاخۆ زارۆی ئێوه نیرەو خواش كیـژی هەیـە، ئەگـەر وابـێ بەشكردنی ناڕەواییە .

تەنیا ئەوانـە چـەند نـاون كـە ئێـوه و بـاب و باپیرانتـان، ئەوانەتان پێ ناوناون خوداش هیچ بەڵگەی پتەوی لە مـەڕ ئەوانەوە نەنارد ، هەر وەدووی گومان دەكـەون و ئـەوەی كــە دڵیــان دەخــوازێ ، كەچــی لــەلای پەروەرنــدەی خۆشیانەوە ڕێگەیان نیشاندراوه .

جـا گومــان و بەدواكــەوتنی حــەزوو ئــارەزوو كــە دڵیــان دەخوازێ ئەوەبوو كە خستنیە نـاو كـوفر و تـاوان .... ئەوەش ئەنجامی شوێن كەوتنی ئارەزووە .

هەر لەبەر ئەمە خوای باڵادەست لە قورئاندا لە دوو جێگـا حــەزو ئــارەزووی دوور لــە شــەرع بــە پەرســتراو دانــاوه یەكێكیان لە سـورەتی (الفرقـــان) لـە فـەرموودەی خـوای

بالادەست: ﴿ أَرَءَيْتَ مَنِ ٱتَّخَذَ إِلَـٰهَهُۥ هَوَىٰهُ أَفَأَنتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا ﴿٤٣﴾ ﴾ الفرقان: ٤٣ ، دووەمیان لە سورەتی (الجاثية) لە ئایەتی: ﴿ أَفَرَءَيْتَ مَنِ ٱتَّخَذَ إِلَـٰهَهُۥ هَوَىٰهُ وَأَضَلَّهُ ٱللَّهُ عَلَىٰ عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلَىٰ سَمْعِهِۦ وَقَلْبِهِۦ وَجَعَلَ عَلَىٰ بَصَرِهِۦ غِشَٰوَةً فَمَن يَهْدِيهِ مِنۢ بَعْدِ ٱللَّهِ ۚ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٢٣﴾ ﴾ الجاثية: ٢٣ .

جا لەم دوو جێگایە خوای گەورە حەزو ئارەزووی پێچەوانەی شەرعی بە پەرستراو داناوە ، پەرستش بەمانای دڵ بەگەورە و پیرۆز دادەنێ . باسمان کرد زانایان ڕاڤەیان کردووە بەوەی حەزی لە هەر شتێك بێ ئەنجامی دەدا ، لە ئاسەواریشدا هاتووە (ماتحت أديم السماء إله يعبد أشد من هوى متبع) بە واتای لەژێر چەتری ئاسماندا پەرستراوێك نی یە بەحەق و حەز و ئارەزوو بپەرسترێ .

بە دواکەوتنی ئارەزوو حەزی نەفسە دەبێتە هۆی ئەو واقیعەی کە زۆربەی خەڵکی ئیستای تێکەوتووە .

ئەوانەی کە ڕێ لەکاری خێر دەگرن و ڕقیـان لەدانیـشتنی پیاو چاکان دەبێتەوە و حەزیان لە دانیشتنی خراپەکاران و یاخی بووانە ئەوانە بەدوای حەزو ئارەزوویان کەوتوون.

لەوەشـدا سـەیری ئـەو حـەزە ناکـەن لـە ڕووی ڕێپێـدراو قەدەغەکردنیدا بۆیە بەرەو حەرام کەمەند کێشی کـردوون و گومانیش لەوەدا نـی یـە کـە سـەرەنجامی بەدواکـەوتنی ئارەزوویانە ئەگەر خراپیش بێت .

چەند نموونەیەک لە بەدوا کەوتنی حەزو ئارەزوو

وەك بینیمان زۆربەی خەڵکی بەدوای حەزو ئارەزوویان دەکەون و تووشی ئەو شتانە دەبن کە دڵیان دەیخوازێ ئەگەر خراپەش بێ .

نموونەش لەسەر ئەوە زۆرە وەکو:

ئەوانەی حەزیان لە گۆرانی یە یان گەمەو گاڵتە، ناهەق، دڵیان بۆی دەچێ و پێ ی خۆشەو زیاتر لەوەی کە گوێ لە فەرموودەی خواو پێغەمبەرەکەی و زانستی ڕاستەقینە و یادەوەری کردنی خوا و پاڕانەوە و خێرەکانی دی .

دڵیان بەرەو گوێگرتن لەو شتە غافل کەرانەیان دەبا و گرانترین و هەرزانترین شتیان لەو ڕێ یەدا بەخشی بۆیە خوای گەورە زەمی کردوون بەووتەی: ﴿ وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يَشۡتَرِي لَهۡوَ ٱلۡحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ بِغَيۡرِ عِلۡمٖ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًاۚ أُوْلَٰٓئِكَ لَهُمۡ عَذَابٞ مُّهِينٞ ﴿٦﴾ ﴾ لقمان: ٦ .

لەم خەڵكەدا هی واهەیە كڕیاری قسەی بیٚ تامە لە نەزانی، دەیەویٚ خەڵك لە ڕێگەی خواگومرا بكاو دەیكاتە گاڵتە جاڕی خۆی.

ئەوانەی ئەو كارە دەكەن ئەشیٚ زۆر بە سوكایەتی ئازار بدرێن .

ئەو شتانە دەكڕن كە پێی دەخافڵێن و بیٚ ئاگایان دەكا لەهەق كە لە ڕیزی ناهەق دایە .

هەروا ئەوانەی بەرەو ئارەزووی حەرام دەڕۆن وەك خواردنەوەی هۆشبەرەكان و وەرگرتنی ماددە هۆشبەرەكان (بەنگە مەنیەكان) یەكێكیان حەزی دەچێتیٚ و خۆشی لیٚ وەردەگریٚ و پێی دڵنیا دەبیٚ و بیر لەئەنجامی ناكاتەوە و سەیری بەڵگەی قەدەغەكردنی ناكا یا ئەو كارە خراپانەی لێی پەیدا دەبن .

حەزیان لیٚ یە تا دەیخۆن و دەیخۆنەوە ئەگەرچی هەرچی لیٚ پەیدا دەبیٚ با پەیدا بیٚ .

ئەوانـەش كـە خۆیـان دەخـافڵێنن بـە گـووتی گوتیـان و حەزیان لە گێڕانەوەیەتی و ڕێ یان لێ دەگرێ لە گوێگرتن لــە قورئــان و زیكــر و كــاری خێــر، دانیــشتنەكانیان دەڕازێنێتەوە بە غەیبەت و قسە هێنـان و بـردن و گـووتی گووتیان و بیری لاڕێ و قـسەی بـێ مانـاو بـێ سـوود ، تـا كاتیان لێ بە فیڕۆ دەدا .

چی ئەوانەی هاویشتە داوی ئەو حەزەوە و تا دڵـی كـەڕ و كـوێر كـردن بـەهۆی ئـەو كۆڕانـەی كـە پـڕن لـە ناهـەق و خافڵێنەرەكان و تاڕقیان لە خێـر و هـاودەمی خێرخـوازان بۆوە ؟ بەو شێوە كەوتنە ناو شەڕ و وادەزانن لە كۆمـەڵی خێرخوازانن . ئەوانـەش كـە زیـادە ڕۆیـی دەكـەن لـە خـۆ هەڵكێشان بەسەر كەسانی دی و زیادەڕۆیی لـە خـواردن و خواردنـەوە و پـەرت كردنـی مـاڵ و سـامان لـەو شـتانەی سوودی نی یەو پیویست نین .

گومانی تێدانی یە ئـەوە ئاسـەواری بـەدوا كـەوتنی حـەزو ئارەزووە و نەفسی فەرماندەر بە خراپەیە، یەكێك دەبینێ

حـــەزی دەچـــێتە ســـەر هەرشـــتێك كـــەدەبینێ و نەفـــسی ئارەزووی بكا لە جل و بەرگ یا خواردن یا خانوو یا ڕایەخ یا هەر بەكارهێنراوێكی دی ئەگەر پێویستیش نـەبی تـەنها لەبەرئەوەی حەزی لێ یە بەدەستی دێنێ.

لەوانـەش زێـدەڕۆیی كردنـی خـەڵكی لـەو سـەردەمە لـە خواردەمەنی و بۆنە و دەعوەت بەهەموو جۆرەكانی یەوە، بێ گوومان ئەمەش لەدواكەوتنی ئارەزووە .

لەو زیادەڕۆییەش حەزكردن لـە كۆكردنـەوەی ئـەو كاڵـاو شـت و مەكانـەی كـە زۆر پیویـست نـین وەك ئۆتۆمبێـل و شتی دی، گومانی تێدانی یە كە لاربوونەوە بـەرەو حـەز و ئارەزوو خستنیە ناو ئەم زیدەڕۆیە و شتی تر.

ئەنجامەکانی بەدواکەوتنی حەزو ئارەزوو

شاعیر دەڵێ:

ئەگەر تۆ لەحەزو ئارەزووت یاخی نەبی

بەرەو هەموو شتیکت دەبا کە لۆمە بکرێ ی

گومان لەوە نی یە کە بەرەو حەزو ئارەزوو چوون مرۆ بەرەو لارێ یی و خەسارەت مەندی دەبا، هەروەك بەرەو ئەنجامی خراپ ڕاپێچی دەکا کە تەمبەڵ بوونە لە پەرستنەکان (عبادات) .

ئەوەش لەبەرئەوەی ئەگەر دڵی حەزی لە هەرشتێك بوو لە ڕێ پێدراوەکان (مباحات) و بەدەستی هێنا ئەوا بەرەو شتی ناپەسەند دەیانبا (مکروهات) دواییش بەرەو حەرام (قەدەغەکراوەکان) .

ئەمەش هەموو لەئەنجامی بەدواکەوتنی حەزوو ئارەزووە، وەك بلێی ئارەزوویان ویستی و ڕێپێدراوەکانی بەکارهێناو

زیـادەڕۆیی تێـدا کـرد گووتیـان: نەفـسمان تێردەکـەین بەخواردنی گۆشت و میوەو جۆرەکانی خواردنی خۆش بـۆ نموونــە، ئینجـا حــەزیان بــەرەو زیـادەڕۆیی بــردن و تــا بەهەڵپەو زۆر خۆریەوە کەوتنە ناویەوە سەرەنجامی ئـەوە بەرەو شتێکی ناپەسەندی بردن یا شتێکی خێری لەدەست دان لــە پەرسـتش و گوێڕایــەڵی دا، جاکەوتنــە نێـو شـتە قەدەغـەکراوەکان و خراپــەکاری و وادەزانـن لەسـەر ڕێـی خێرو چاکەو گوێڕایەڵی خوادان.

لەشتە ڕێ پێدراوەكان (المباحات)

یەكەم: ڕاستە خواردن و شتەكانی لەوجۆرەن لە ڕێ پێدراوەكانن بەڵام زێدەڕۆیی كردن تێیدا بەرەو حەرام و تێكدانی دەبا تا سوودی لێ وەرناگرێ.

دووەم: هەركاتێك نەفس و ئارەزوو گوێڕایەڵی كران لەو شتانەی حەزی لێ دەكەن، بانگی دەكەن بەرەو ناپەسندەكان ناپەسەندیش بێ گوومان هۆیەكە بەرەو حەرام، جا ئەوان هەركاتێ خۆشیان وەرگرت لە خواردن و خواردنەوە و ڕایەخ و كۆڕ و كۆبوونەوە و شتی لەو بابەتانە دەیانبا بەرەو ناپەسندەكان ڕەنگە حەزو ئارەزوو بشیانبا بەرەو حەرام یا واز پێ لێ هێنانی درووشمەكانی پەرستن هەندێك لە پیشینەكان گووتویانە: زۆر مەخۆن دوایی زۆر بخۆنەوە و ئینجا زۆر بنوون و حەرام زۆر بكەن . ئەمەش لەواقیعدا هەیە، چونكە ئەوانەی بلاْون لەناو خۆشگوزەرانی و حەزەكانیاندا دەكەونە نێو

قەدەغەكراوەكانـــەوە و تـــا نوێـــژەكان واز لێ دەهێـــنن و لەســـەريان گـــران دەبـــێ و تـــا گۆرانيـــان لاخـــۆش دەبـــێ و رابـــواردنيش لايـــان شـــيرن دەبـــێ و پـــشت لـــەيادی خـــوا و ووتەی خوا دەكەن و لێی دووردەكەونەوە لەكەسانی ديـن دۆست نـابن و دەيـان كێـشێ بـەرەو قەدەغـەكراوانی دی، هەروا دەكەونە داوی خواردنـەوە حەرمـەكان يا خواردنـە حەرامـەكان، هـۆی ئـەوەش سـەرەتای دواكـەوتنی حـەزو ئـارەزووە كـــە ڕۆچـــوون لـــە حەزەكانـــەوە ئەوانـــەی دڵ دەيانـەوێ و پێـی خۆشـە، گومـانيش لـەوەدا نـی يـە كـە هەندێكيان حەڵالن و هەندێ كيـان حـەرام، بـە پاڵنـەرێكی بەهێزەوە بۆيان دەچێ دەكەوێتە ناو حـەرام و ئەگەرچـی ڕێ ی لێ گيرابێ و هەرلەبەرئەوەی حەزی لێ يە.

بـــەو جـــۆرە بەدواكـــەوتنی حـــەزو ئـــارەزوو هۆيەكـــە لـــە هۆيەكانی كەوتنە نێو تاوان و گوناهەوە.

چارەسەری شوین کەوتنی ئارەزوو

چارەسەری شوێن کەوتنی حەز و ئارەزوو خۆی دەنوێنێ لە : بیرکردنەوە لە سەرەنجامەکان ، هەروا تێڕوانین لەو شتانەی کە نا هەقن یا هەقن بەوشێوە حەزەکان بەرەو خێر دەچن. خاوەنەکەشی بەرەو پەرستن و گوێڕایەڵی خوا دەبەن هەروەك پێغەمبەری خوا ﷺ دەفەرمووێت: (لاَ يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يَكُونَ هَوَاهُ تَبَعًا لِمَا جِئْتُ بِهِ)**حديث ضعيف: فيه نعيم بن حماد وهوضعيف،أنظر المشكاة** (١٦٧/١). بە واتای کەستان باوەڕدارنا بێ تا حەزو ئارەزووەکەی بەشوێن ئەوشتە نەکەوێ کە بۆم هێناون .

ئەمەش بەڵگەیە لەسەر ئەوەی حەزو ئارەزوو ڕەنگە شوێن خێر بکەوێ و هۆگری بێ، بەوەش گوێڕایەڵی ئەوشتە دەبێ کە خوا بە پێغەمبەرەکەیدا ناردووە، ئەمەش چارەی حەز و ئارەزووە .

جـا بەوانــەش دەڵـێن بـەدوای حــەزو ئـارەزوو كـەوتوون: بیركردنــەوە لــەوەی حــەزتان لێ یـە ئایـا هەقــە یـان نـا؟ بەڵگەی بۆ بهێنەوە.

ئەگـەر بیریـان كـردەوە تـێ دەگـەن كـە سـەرەنجامەكەی خەسارەت مەندیە، جێگایەكیشە بـۆ لـەنێو چـوون، لـەنێو چوونی دونیاو پاشە ڕۆژ . لەبەر ئەوەی ئەو خۆشیانەی كە تیایدا ڕادەبوێرن چێژ گرتنێكی كەمەو تێدەپەڕێ .

جـا بڵـێ بەوانــەی كـە بـە حــەزەكانیان ڕادەبـوێرن، بـیر لەخۆتان بكەنەوە لەو حەزانــەی كـە دڵتـان بەلایـدا دەڕوا، حەزی زینـا، حــەزی گـوێگرتن لـە گـۆرانی یـا تـام كردنـی ئارەق ، سەیری كۆتایی یەكەی بكەن !

گوێ گرن شاعیر چی دەڵێ :

چێژەكان لەنێو دەچن سەبارەت بەوانەی وەریان گرتووە
لە حەرام، گوناه و سەرشۆڕیان بۆ دەمێنێتەوە
سەرەنجامی خراپە دەمێنیتەوە كەناتوانێ خۆی لێ لادا
خێر لە چێژێك نی یە كە ئاگر بەدوادا بی

جا ئەو حەزەی دەتەوی ئەنجامی بدەی ئەگەر حەرام بـوو بیركەوە نەفـسی خـۆت بگـرەو ئـارام بگـرە بەرامبـەر ئـەو حەزەی بەرەو ئارەزوویەكی ناڕەوات دەبا، خـوای گـەورە دەستت دەگرێ ئەگەرچی لەناختـدا پاڵنـەرێكی بـەهێزیش هـەبێ بـۆ ئەنجامـدانی ئـەو حـەزە، وەك ئـەوەی حـەزت هەڵتبنێ بۆ وێنەگرتن لەگەڵ ئافرەتێكی نامەحرەم یا قسە لەگەڵكردنی یا بەدەست هێنانی ماڵێكی حەرام یا گوێگرتن لە دەنگێكی سەرنج ڕاكیش و خەڵـەتێن یـا مامەڵـەكردنیی حەرام یا شت گەلێك كە شەرعی خوا حەرامی كردووە ڕێی لـە هۆیەكانیـشی گرتـووە، بیركـەوە لـە سـەرەنجامەكەی، بزانە خوای گەورە شت گەلێكی حەڵاڵی بۆداناوین و بەشتە حەرامەكانیش تاقیمان دەكاتەوە، جا ئەگەر خوا ئـارەق و زینا و ماڵی حەرام و خواردنی پیسی حـەرام كردبـێ، ئايـا لەئەنجامدانیاندا گوێڕایەڵی خـوای تێدایـە لـەكاتێك حـەرام كرابێ ؟

ئەگەر خـوای گـەورە فـەرمووی ئەوانـە سەرپێـچین ، ئایـا دەزانی خوای گەورە پاداشتی ئەنجامدەرانی دەداتەوە یـا سزایان دەدا؟

هــەردەبێ دان بنــێ ی بــەوەی خــوای گــەورە ســزای ئەنجامدەرانی دەدا و پاداشتی وازهێنەرانی دەداتەوە .

جا پێت دەڵێین: نەفست بگـرەو خۆڕاگربـە خـوای گـەورە یارمــەتیت دەدا ئــەو پاڵنەرانــەت لێ دووردەکاتــەوە کــە لەلایەن نەفس و شەیتانەوە هــەڵت دەنێـت ، هێزێکـت پـێ دەبەخـشێت تـا بەرامبــەر ئـەو پاڵنەرانــەی پــێ بگـرێ و هاوکاریت دەکا بـۆ بـەکارهێنانی شـتە حەڵاڵـەکان چـونکە جێگری حەرام حەڵاڵە .

بۆنمونە: بەرامبەر زینا جووت بوونی حەڵاڵی بۆ داناوی کە ژن هێنانە بە یاسای ئیسلام، جا بەندە بـەهۆی ژن هێنـان پێویستی بە زینا کردن نابێ .

هــەروا لــەباتی گــوێگرتن لــە گــۆرانی گــویٚ لــە قورئــان و فـــەرمووده و یـــادی خـــوا بگـــره، حەڵاڵـــە و پەرســـتن و گوێڕایەڵی کردنیشی تێدایە.

کاسـبی کردنـی حــەرام وەك ڕیبــا یــا دزی و فێــڵ کــردن حەرامــە لــەباتی ئەوانــە خــوای گــەوره کاســبی حــەڵاڵی دانــاوه، خــواردن و خواردنــەوەی وەك ئــارەق و گۆشــتی بەراز و مرداربوو کە زیانی بۆ بەندەکان هەیە لەباتی ئەوان خوای گەوره خواردن و خواردنەوەی حەڵاڵی بۆ داناوین .

هەربەوشێوەی کە دوای حــەزو ئــارەزووی دەکــەوی چــاره دەکریٚ بەوەی ئەوشتانە وەبیربهێنێتەوه، هەرکاتێك بیری هاتەوه و زانــی هــەردەبیٚ ڕاچڵەکیٚ کــاتیٚ زانــی خودایــەك هەیە خاوەنیەتی و زانی ئەرکی پیٚ سپێردراوه و فــەرمانی پــیٚ کــراوه و ڕێــی هەنــدێك شتیــشی لیٚ گــیراوه ئــەمــەش ئاشــکرایەو ئــەوەش دیــاره، حـــەرام دیــارەو حـــەڵاڵیش ئاشکرایە ، هــەروا زانــی کــە ئەنجامــدانی حــەڵاڵ و کردنــی ئەرکەکان پاداشتی هەیە و لە وازهێنانیشی سزا هەیە.

شـــاعیر دەڵـــێ: لـــە ئەنجامـــدانی حـــەرام ســـزا هەیـــەو لەوازهێنانیشی پاداشت هەیە

ئەوەش مرۆ هەڵدەنی كـە ڕۆنەچـێ لـە ئارەزووەكانـدا بـە تایبەتی ئەگەرزانی ئەو چێژانە لە بەین دەچن و كۆتاییـان دی، خوا حەزكا دەبێتە هۆی واز پێ هێنـانی لـە ناهـەق و دووركەوێتەوە.

لەخوای گەورە دەپاڕێینەوە یارمەتی مان بداو دوورمـان كاتەوە لە خراپەی دەروونمان لەوتەی شەیتان بمانپارێزێ لـە حـەزی زیـان بـەخش و ڕێنمونیمـان بكـات بـۆ هـەق و ڕاستی دەستگرێتیمان پێ ببەخـشێ و لاوانـی موسـڵمان و خـەڵكی ڕەمـەكی و دەمڕاسـت و كاربەدەسـتانیان بـەرەو چاكە ببا و بیانگێرێتەوە بەرەو حەق .

خوای باڵادەست زاناترە.

٦/١١/٢٠٠٩ زاینی

١٦/ذی القعدة/١٤٣٠ كۆچی

هەولێر

www.fermude.com